

У. І. Галубок.  
Мастак Я. Ціхановіч. 1968 г.

# Галубок Уладзіслаў Іосіфавіч

1882-1937

Да 125-годдзя  
з дня нараджэння

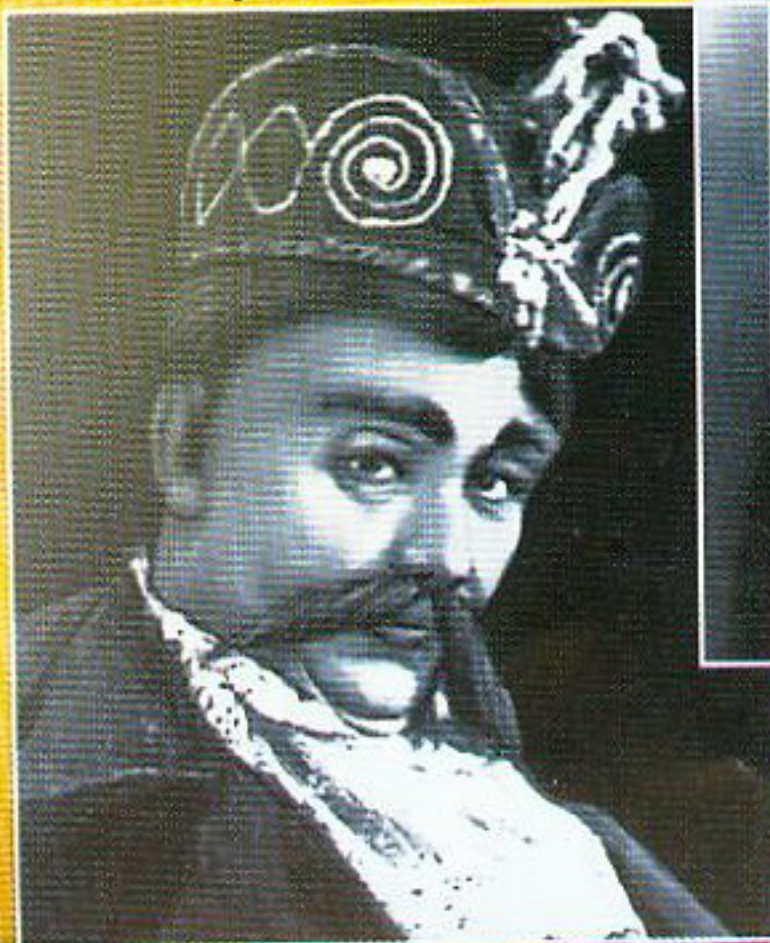
Гісторыя беларускага тэатра першых двух дзесяцігоддзяў XX стагоддзя багатая на шматлікія знамянальныя падзеі, унікальныя з'явы. Да апошніх трэба аднесці шматгранную дзейнасць у мастацтве Уладзіслава Галубка. Адзін з найбуйнейшых дзеячаў сцэны, ён спалучаў у сабе талент пісьменніка і драматурга, акцёра і рэжысёра, мастака і музыканта, выхавальніка артыстычнай моладзі і арганізатара тэатральнай справы. Сваім самаадданым служэннем тэатру У. Галубок заваяваў шчырае прызнанне і ўсеагульную любоў. Яму першаму па праву было прысвоена званне народнага артыста БССР.

Нарадзіўся Уладзіслаў Іосіфавіч 15 мая 1882 года на станцыі Лясная пад Баранавічамі ў сям'і памочніка паравознага машыніста. Неўзабаве яго бацькі перабраліся на пастаяннае месца жыхарства ў Мінск, дзе фактычна і загартоўваўся характар будучага заснавальніка народнага тэатра, вялікага энтузіяста і падзвіжніка. У. Галубок з маленства імкнуўся да ведаў, да мастацтва, і бацькі яго як маглі падтрымлівалі хлапчука ў гэтым. Спачатку займаўся дома, пасля ў царкоўнапрыходскай школе і Мінскім гарадскім вучылішчы. У апошнім яму давялося правучыцца толькі два гады.

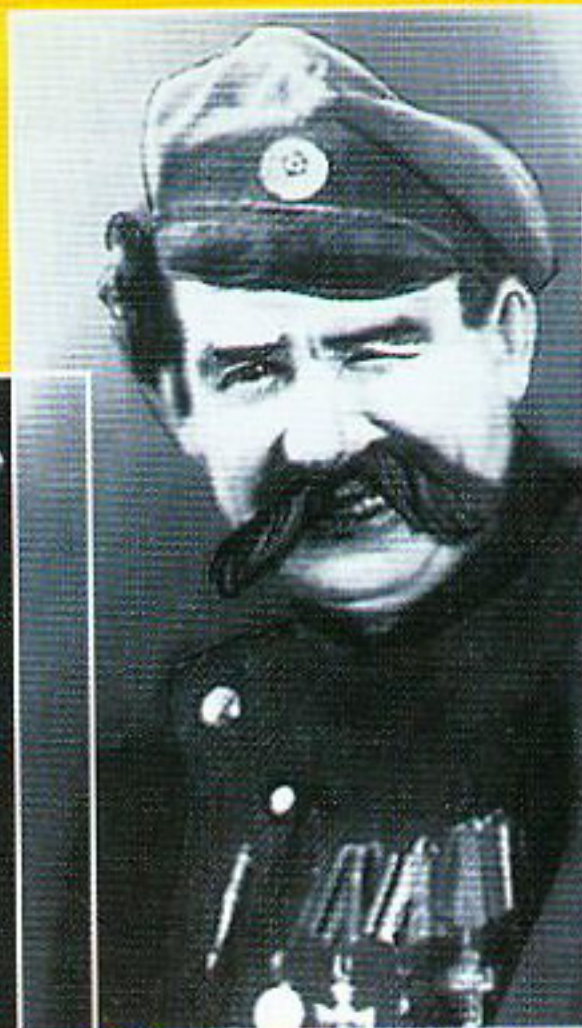
У 1895 годзе трагічна загінуў бацька, і Уладзіслаў як старэйшы сын быў абавязаны ўзяць на сябе клопаты аб сям'і, дзе акрамя яго было шасцёра дзяцей. Ён працаваў грузчыкам, быў прыказчыкам у гастронамічным магазіне, потым слесарам у чыгуначным дэпо. Жыццёвыя цяжкасці не засмучалі дапытлівага юнака. Вольны ад

вучобы і працы час быў запоўнены спробамі сваіх сіл у музыцы, жывапісе, літаратуры. Мастацкая дзейнасць стала захапленнем на ўсё жыццё і адыграла асаблівую ролю ў час вандравання яго тэатра па Беларусі і за яе межамі. Уладзіслаў Іосіфавіч выступаў не толькі як рэжысёр і акцёр-выканаўца, але і як адзіны ў труп мастак-дэкаратар.

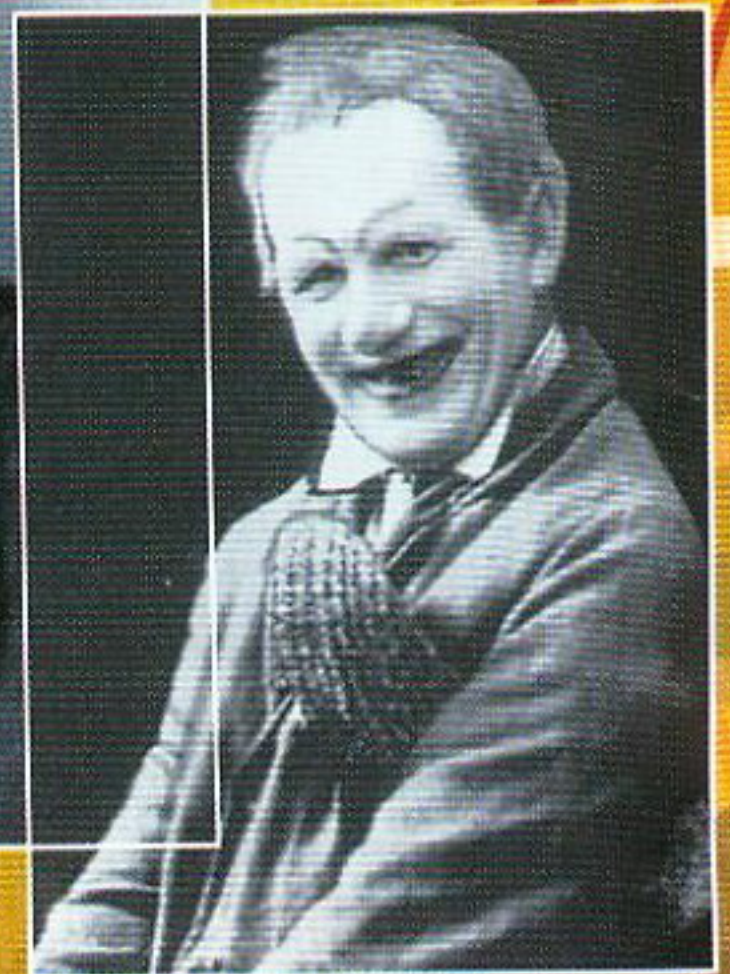
Працяг на с. 62.



Пан Сурынта (аднаім. п'еса У. Галубка)



Ураднік  
(У. Галубок.  
"Бязродны")



Міхалка  
(аднаім. п'еса Далецкіх)

# ГАЛУБОК Уладзіслаў Іосіфавіч

Да 125-годдзя з дня нараджэння

Пачатак на с. 2 вокладкі.

Тады ж, у маладосці, У. Галубок захапіўся літаратурай. Пісаў вершы, апавяданні. Свае першыя літаратурныя практыкаванні ён пачаў рабіць амаль што з 1900 года, і прызначаліся яны знаёмым для чытання на вячорках. У друку ж ён упершыню выступіў пад псеўданімам «Сымонка» ў 1906 годзе, калі ў газеце «Наша ніва» з'явілася яго апавяданне «На вяселле». З гэтага часу галубкоўскія апавяданні, вершы, допісы рэгулярна друкаваліся ў беларускіх выданнях. Яго праявілі і паэтычныя творы прасякнуты глыбокім дэмакратызмам, напоўнены шчырым пачуццём да простага чалавека. Невялікія па аб'ёму, творы нагадваюць драматычныя эцюды ці сцэнічныя абразкі. Адметнымі рысамі іх мастацкай пабудовы з'яўляюцца востры канфлікт, напружанасць дзеяння, унутраная насычанасць дыялогаў. Асноўныя жанры, якія распрацоўваў У. Галубок, былі камедыя і меладрама. Камедыйнае майстэрства У. Галубка яскрава праяўляецца ў п'есах «Пісаравы імяніны», «Суд», «Пінская мадонна», «На курорце», «Культурная цешча». Меладраматычную лінію ў драматургіі У. Галубка пачынае драма «Апошняе спатканне». Пасля былі напісаны «Ганка», «Пан Сурынта», «Плытагоны» і інш.

Унікальнасць Уладзіслава Іосіфавіча Галубка як творчай асобы праяўлялася літаральна ва ўсіх справах, за якія браўся гэты працавіты чалавек. Але з найбольшай паўнатой яна раскрылася ў тэатральнай дзейнасці, якая пачалася з узнікнення ў 1917 годзе «Першага таварыства беларускай драмы і камедыі». У. Галубок уступіў у таварыства разам з жонкай і дзецьмі, а праз

тры гады ён ужо быў кіраўніком самастойнага тэатра. 15 жніўня 1920 года адбыўся спектакль «Суд». З гэтай даты і пачынаецца існаванне сцэнічнага калектыву, які спачатку называецца «Трупа беларускіх артыстаў пад загадам Галубка», потым — «Другая Беларуска дзяржаўная трупа» (1924), «Беларускі дзяржаўны вандроўны тэатр» (1926), і, нарэшце, «Трэці Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр» (1932). Рэпертуар тэатра складаўся пераважна з п'ес самога Галубка. Яны пісаліся выключна для пастацовак, якія Галубок як рэжысёр і ажыццяўляў, шырока выкарыстоўваючы песенна-музычную і харэаграфічную народную творчасць. Ён выступаў і ў якасці акцёра — выканаўцы ключавых роляў у сваіх спектаклях. Галубок аднолькава паспяхова ўвасабляў вобразы як драматычныя, так і характарныя, камедыйныя. Сярод яго акцёрскіх дасягненняў — Дзяк («Пісаравы імяніны»), Лаўрэн Авечка («Суд»), Палкоўнік («Ганка»), Сурынта («Пан Сурынта»). Акрамя таго, Галубок выконваў яшчэ і абавязкі дырэктара, бухгалтара.

Тое, што зрабіў Уладзіслаў Іосіфавіч Галубок для развіцця беларускага нацыянальнага сцэнічнага мастацтва, немагчыма вызначыць адным словам. Гэты чалавек здзіўляў сучаснікаў і здзіўляе нас сёння шырынёй таленту, творчых магчымасцей, незвычайнай працавітасцю, вялікай самаахварнасцю, падзвіжніцтвам і самаадданым служэннем беларускаму мастацтву, культуры, народу.

*К. Дз. Варанько,  
вядучы бібліёграф Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі*